

Łukasz Janecki

Błogosławieni Męczennicy Franciszkańscy

Antonin Bajewski

Pius Bartosik

Innocenty Guz

Achilles Puchała

Herman Stępień

Tymoteusz Trojanowski

Bonifacy Żukowski

WYDAWNICTWO
OJCÓW FRANCISZKANÓW
NIEPOKALANÓW 2024

Opracowano na podstawie:
Łukasz Janecki,
*Słownik biograficzno-bibliograficzny polskich
franciszkanów konwentualnych zamordowanych
i tragicznie zmarłych w latach 1939-1945,*
Niepokalanów 2016.

Druk za pozwoleniem:
O. Wiesław Pyzio, prowincjał
Warszawa, dn. 25 stycznia 2016 r. L.dz. 19/16

Ilustracje na okładce, s. 1 i 4, wykonała A. K.

Zdjęcia: Archiwum Niepokalanowa

ISBN 978-83-7766-277-9

Wydawnictwo Ojców Franciszkanów
Niepokalanów 2024
tel 46 8642 208
e-mail: wydawnictwo@niepokalanow.pl
e-sklep: wydawnictwo.niepokalanow.pl

Wstęp

Niniejsza publikacja zawiera biografie siedmiu franciszkanów konwentualnych, którzy oddali swoje życie za wiarę w czasie II wojny światowej. Byli to: ojciec Antonin Bajewski, ojciec Pius Bartosik, ojciec Innocenty Guz, ojciec Achilles Puchała, ojciec Herman Stępień, brat Tymoteusz Trojanowski oraz brat Bonifacy Żukowski.

Czas II wojny światowej był dramatycznym okresem dla Kościoła w Polsce, zarówno dla duchownych, jak i wiernych świeckich. Najlepszym dowodem na to są opisani w tej książce zakonnicy. Pochodzili oni z różnych miejsc i środowisk, ale każdy z nich znalazł swoją drogę do Zakonu Franciszkanów Konwentualnych, każdy wiódł życie godne duchowego syna św. Franciszka Serafickiego, każdy też zakończył swoje życie zdobywając palmę męczeństwa.

Życie tych zakonników zostało gruntownie zbadane w czasie trwania procesu beatyfikacyjnego polskich męczenników z czasu II wojny światowej i po pozytywnej ocenie otworzyło im drogę do wyniesienia ich na ołtarze jako błogosławionych. Tak się stało w dniu 13 czerwca 1999 roku, kiedy papież św. Jan Paweł II (1920-2005) dokonał aktu beatyfikacji grupy 108 męczenników, w tym siedmiu franciszkanów konwentualnych. Od tego momentu ich kult ciągle rośnie i nabiera na sile.

Warto sięgać do tamtego momentu w historii, aby uświadamiać sobie bardzo ważny fakt, że mimo ogromu zła – dobro też jest i działa. Czasem też pozorna przegrana, tak jak śmierć, jest zwycięstwem dobra nad złem, zwycięstwem człowieczeństwa nad bestialstwem.

Mimo że od czasu śmierci wspomnianych zakonników mijają kolejne już lata, to wierni nadal sięgają po wzorce, które niczym płomień jasno oświecają ciemności. Właśnie takimi świetlanymi osobami są opisani tu zakonnicy.

Sam tekst jest zaczerpnięty z publikacji *Słownik biograficzno-bibliograficzny polskich franciszkanów konwentualnych zamordowanych i tragicznie zmarłych w latach 1939-1945*, który został wydany w Niepokalanowie w 2016 roku. Na potrzeby obecnego wydania został on nieco zmieniony tak, aby był bardziej przystępny czytającym. Brak w nim bowiem licznej bibliografii oraz wykazu pisarskiej działalności opisywanych osób. Niemniej książka została wzbogacona wieloma fotografiami pochodzącymi głównie z Archiwum Niepokalanowa oraz z zasobów Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Większość tych zdjęć nigdy do tej pory nie była publikowana.

W tym miejscu kieruję serdeczne podziękowania na ręce o. Ryszarda Żubra OFMConv, który poddał myśl opracowania tej publikacji i włożył wiele pracy, aby ona powstała. Dziękuję również Anniemarii Mix OV archiwistce z Archiwum Niepokalanowa oraz wszystkim osobom, dzięki którym powstała ta książka.

**Błogosławiony Ojciec Pius Maria
Ludwik Bartosik
(1909-1941)**

Urodził się 21 sierpnia 1909 roku w Kokaninie koło Kalisza na terenie diecezji włocławskiej, a obecnie kaliskiej. Imię Ludwik jest jego chrzestnym imieniem, które zostało mu nadane w miejscowym kościele dnia 22 sierpnia 1909 roku. Był najstarszym synem Wojciecha Bartosika i Wiktorii z Tomczyków. Miał siostrę Marię i brata Stanisława.

Dnia 3 lipca 1919 roku przystąpił do I Komunii Świętej w rodzinnej parafii.

Jego rodzice byli biedni. Naukę w szkole podstawowej pobierał w rodzinnej wsi. Ojciec, z zawodu szewc, zmarł, gdy Ludwik miał 12 lat i od tej pory jego rodzina cierpiała niedostatek. Dzięki pomocy dalszej rodziny, znajomych i miejscowego proboszcza, Ludwik został na tyle przygotowany intelektualnie, że mógł rozpocząć naukę w Gimnazjum Państwowym im. Tadeusza Kościuszki w Kaliszu. Ukończył tam niższe klasy gimnazjalne.

Już w młodości zetknął się z franciszkanami, którzy byli administratorami jego parafii, w tym też czasie ukształtowało się jego powołanie do Zakonu Franciszkańskiego. To jego pragnienie pomogli mu zrealizować zakonnicy z kaliskiego klasztoru.

W roku szkolnym 1923/1924 uczył się w Małym Seminarium Franciszkańskim w Sanoku, gdzie przerobił materiał I i II klasy gimnazjum klasycznego. Na następny rok szkolny 1924/1925 przeniósł się do Małego Seminarium Franciszkańskiego we Lwowie. Tam dokładnie dnia 8 grudnia

W gronie rodziny

1924 roku został przyjęty do Rycerstwa Niepokalanej (MI), aktu tego dokonał o. Alfons Józef Kolbe (1896-1930).

W dniu 4 września 1926 roku wstąpił do Zakonu we Lwowie. Tam też trzy dni później, 7 września 1926 roku, został obłóczony w habit zakonny, otrzymał imię Pius i rozpoczął nowicjat, który odbył w Kalwarii Paławskiej, a po jego przeniesieniu od 24 października 1926 roku w Łagiewnikach koło Łodzi.

Dnia 8 września 1927 roku w Łagiewnikach złożył pierwsze śluby zakonne. Następnie uczył się filozofii we Lwowie, gdzie zameldowany został 26 maja 1930 roku.

Śluby wieczyste złożył 21 lutego 1931 roku we Lwowie na ręce prowincjała o. Kornelego Tomasza Czupryka (1890-1988). Dnia 22 lutego 1931 roku złożył prywatny akt dobrowolnego zrzeczenia się siebie Panu Jezusowi i Matce Najświętszej.

W 1931 roku zdał maturę z wynikiem dobrym we Lwowie i rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym dla franciszkanów w Krakowie. W Magistracie miasta Lwowa wymeldowany został 9 września 1931 roku, a w Krakowie zameldowano go dnia 17 września 1931 roku.

Był średnio uzdolniony jako uczeń gimnazjalny, ale za to niezwykle sumienny i pracowity. Wyróżniał się cichością, pilnością i pobożnością. Nauka seminaryjna szła mu już dobrze, a nawet bardzo dobrze. W 1934 roku wykryto u niego początki gruźlicy. Mimo to ukończył studia.

Prymicje o. Piusa

Prymicje o. Piusa

Zdjęcie prymicyjne w Kokaninie.

Święcenia kapłańskie otrzymał w Krakowie w dniu 23 czerwca 1935 roku z rąk krakowskiego biskupa pomocniczego Stanisława Rosponda (1877-1958).

Krosno nad Wisłokiem było jego pierwszą placówką, na którą został skierowany jeszcze w 1935 roku celem wzmocnienia nie najlepszego i zagrożonego przez gruźlicę zdrowia. Z krakowskiego klasztoru wymeldował się 9 sierp-

nia 1935 roku, a dnia następnego już zgłosił się w Urzędzie meldunkowym i zameldował się w Krośnie. Dał się tam poznać jako gorliwy kapłan spędzający wiele czasu w konfesjonale. Był tam także promotorem Arcybractwa Różańca Świętego.

*Niepokalanów, ślubny braci. 8 grudnia 1940 r.
O. Pius po prawej stronie o. Maksymiliana.*

W sierpniu 1936 roku na wyraźną prośbę św. Maksymiliana Rajmunda Kolbego, który właśnie powrócił z japońskiej misji, został przeniesiony do Niepokalanowa. Tam o. Kolbe mianował go swoim zastępcą – pierwszym wikariuszem i prokuratorem klasztoru, przewidując go jednocześnie na swojego następcę na stanowisku przełożonego klasztoru.

Spis treści

Modlitwa do Męczenników Franciszkańskich	3
Wstęp	5
Bł. Antonin Bajewski	6
Bł. Pius Bartosik	12
Bł. Innocenty Guz	26
Bł. Achilles Puchała	35
Bł. Herman Stępień	40
Bł. Tymoteusz Trojanowski	45
Bł. Bonifacy Żukowski	51